

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

4 Nunquid ei qui egestate premitur surari liceas

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

dum transgredi leges peccatum est, & peccatum licere non potest, sed forsitan transgressionem appellat dum sit aliquid contra verba legis, non tamen contra mentem. Id verum tamen insuper adnotandum, hic est, quod Baldi aut cuiusvis alterius, doctoris assertio nullatenus haberi potest pro lege, immo uero neque dictum ipsorum Iuriconsultorum, nisi aut principis auctoritate aut reipublica more & usu eorum documenta pro legibus recepta sint, quippe cum (vt libro primo, demonstratum est) sola auctoritas publica valeat legem conderi, quæ vim habeat coercitiuam. Est ergo iam receptissimum, vt fures pro simphici aut geminato furto, si non est magnū aut flagellis casti, aut aures recisi, seu ferro iniusti relegentur. Pro trino vero aut pro vno enormi ad furcas suspendantur. Quæ quidem lex etiam Hispanis in more est, vt patet in libro quarto regalis for. titul. 15. Lex, qui furatus fuerit ac. dipondia, no uis tantundem soluat. Quod si iterato simile commiserit furtum, occidatur. Tamen sub illo rigore non sit nunc eadem lex in usu, vt pro decima parte vnius duca ti quis suspendatur. Pluris enim tunc forte adhibebatur illa quota quam nunc duplus ducatus.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum ei qui egestate pramittitur furari liceat.

Postquam tam stricto iure ostensa est iniquitas furti, disputare conuenit an aliquis sit inde excipiendus casus, saltem vbi extrema necessitas ingruit. Et arguitur primo a parte negatiua, de illo cap. supra citato, si quis. extra de furt. vbi habetur, quod si quis propter necessitatem famis furatus fuerit vestem, cibarium, vel pecus, poeniteat hebdomodas tres, quod non iuberetur nisi furtum tunc illicitum esset. Secundo idem arguitur ex Aristot. 2. Ethicor. vbi ait quædam esse que confessim nominata conuoluta sunt cum malitia, & subdit exemplum in furto, vbi significat esse intrinsece malum, atque adeo nullo sine nulloque de causâ reddi posse licitum, cuius est in mendacio similitudo.

Tertio, homo debet proximum sicut seipsum diligere, nemini autem ad succur-

rendum per elemosinam proximo licitū est furari, vt lib. contra mendacium admo net August. ergo neque ad subueniendum sibi. In contrarium autē est quod in necessitate, vt axioma habet vulgare, omnia sunt communia.

Ad quæstionem tribus conclusionibus respondetur. Prima. Res quæ homini redundant. pauperum sustentationi iure naturæ debentur. Auctoritas est Ambrosij quæ inter decreta refertur, distinctione 47. esurientium panis est, quem tu detines, nudorum indumentum est, quod tu recludis, miserorum redemptio & absolutio est, pecunia quam tu in terra defodis. Ratio autem naturalis sic colligitur. Nullum ius gentium aut humanum naturali potest aut diuino derogare, cum hæc superiora sint, iure autem naturæ diuinaque providentia institutum est, vt res inferiores hominum necessitati subseruiant, propter quos conditæ sunt, ergo vbi res huiusmodi redundantes possessori non seruiunt, nullo humano iure vetari potuit, quominus in agentium usum veniant.

Secunda conclusio. Hoc tamen non obstante, nemo citra extremam necessitatem, ei qui affluunt, eripere sua bona potest. Probat, quoniam & si locuplex ille eadem teneatur bona diffundere, sunt tamen multi egeni, diuersis locis & temporibus occurrentes, quibus idco charitatiuam illam erogationem per possessorem fieri conuenit. Tertia conclusio.

In extrema necessitate, puta ubi euident, & urgens est, tunc calamitosus ille licite potest alienis rebus sibi succurrere, siue clam sublati, siue palam. Conclusio sæpe iam est a nobis asserta, quoniam tam innatum est hominis ius seruandi sese, vt illi alia cuncta cedant. Primam istarum conclusionum non intelligas obligationem sonare iniuriæ, sed tantum inlicitor die, vt lib. 4. quæst. de diuin. rerum, adnota uimus. Nam postquam diuise sunt res, quisque est suarum dominus, eatenus tamen persistit naturale ius commune, ut qui abundat, esse debeat in egenos beneficius. Qua ratione inde enascitur veritas conclusionis secundæ, nempe vt nemo quam uis grauiter patiens, possit a diuite furari. Neq. valet argumentum. Dives in tali casu (nempe grauis necessitatis) teneatur egeni erogare, iuxta illud Ioan. in sua canonica,

Concl. sio respō sua. Ambro.

Secundū conclu.

Tertia conclu.

Prima conclus. declaratio.

et, Qui uiderit fratrem suum necesse habere & clausit viscera sua ab illo, quomodo charitas Dei manet in illo? ergo ille potest sua auctoritate eripere, quoniam obligatio illa non est iustitia, sed charitatis, ad quam nemo inuitus cogi potest. At uero materia hæc de elemosynarum obligatione non est presentis loci. Tractat enim eam diuus Thom. 2. 2. quaest. 32. Circa tertiam autem conclusionem, quæ ad rem attinet presentem, dubium est quæ nam necessitas sit extrema iudicanda. Vtrum ea tantum cum quis iam iam aut fame stragatur, aut frigore alia ue calamitate absumitur. Videtur nanque nomen ipsum extrema, id designare. Respondetur tamen non eam, ut vulgus arbitrat, expectandam esse. Sunt enim qui eam vocant extremam necessitatem cuius impossibile est tunc remedium, ille ergo censetur articulus necessitatis extrema, quando uides fratrem periculo appropinquari incurabilis infirmitatis, aut abus miseriam quæ homines solet conficere, ille inquam dum præueniri potest cauerique summa misericordia. Necessitas uero quæ in periculo hominem conliti uis honoris, licet non censetur extrema, est tamen profecto grauis, quæ eum qui facultatem habet opem ferendi sub reatu mortalis culpæ obligat. Quid autem si puella in periculo uerteret amittendi pudoris ob uictus inopiam? Videtur namque & illam censeri extremam, quippe qua non modo honor, uerum & salus animæ periclitatur. Respondetur nihilominus quod quam uis illustre sit misericordie officium eiusmodi miseris in orphanitate periclitantibus subuenire, non illa tamen censetur extrema ut possit puella alienum rapere, quoniam nulla est necessitas quæ cogere possit illam ut sui copiam alteri faciat, alias consensus ille non esset peccatum, sed perire potius debet quam delinquere. Sunt autem ciuilia iura quibus iubetur ut extreme patens ad publicum magistratum antea recurrat quam aliena priuatim cupiat. Hoc autem intelligendum est quædo commode id fieri potest. At uero non deerit forsitan qui contra nos impræsentiarum insurgat. Diximus enim tum alias sepe, tum paulo ante, neminem ad id cogi posse ad quod sola charitate tenetur, sed ad id tantum ad quod de iustitia, obligatur, extreme au-

tem necessitati nemo tenetur succurrere nisi ex charitate, nam si obligatio esset iustitiæ, ille qui tunc non succurreret, teneretur ad restitutionem, quod non conceditur, ergo neque publica potestas, compellere tunc quempiam iure, potest, neque qui in periculo est quippiam alieni priuatim capere. Respondetur parum refert, an dicas in tali necessitate aliquam iustitiæ rationem intercedere, proprie tamen profecto non est nisi misericordia strictissime tamé obligans. Quod autem conuictio tunc locum habeat, est propter singularem ius quod cuiquam competit suam seruandam uitam. Appendenda hic erat disputatio, an qui in articulo necessitatis alienum rapit, arriente felicitis postea fortuna reneatur id restituere, nisi iam satis libere procedenti sub titulo de restitutione, eadem a nobis absoluta esset disputatio.

Ad canonem igitur adductum in primo argumento responsum illic est quod intelligitur de necessitate quæ non est extrema ubi aliqua est culpa furari. Ad secundum concedimus ingenuæ, furtum esse actionem intrinsece malam, imo talem, ut lib. 2. diximus, in qua Deus, ut legis naturæ lator dispensare non possit. At uero sicuti de prohibitione homicidii diximus quod illa generaliter non occides eo, quod præceptum est naturale, non includitur casus quos ipsa natura includere non potest, neque in illa, Non iurare omnino, sic neque prohibitione furti vetari potuit acceptio rei alienæ quam natura ipsa hominibus indulset. Quocirca eiusmodi acceptio non est furtum, sed acceptio rei a natura concessæ. Ad tertium denique respondetur cuique pari iure licere in eadem necessitate alienum rapere ut indigent succurrat. Sed contra illam uetat. August. elemosynas de rapinis fieri.

ARTICVLVS V.

Utrum rapina uollo pacto fieri possit extra peccatum.

ETSI furtum in extrema necessitate licitum sit, tamen quia rapina atrocius est crimen, uidere restat uirum & illa quoque aliquando sit licita. Arguitur enim a parte affirmatiua. Præda illata

VI. 64